

Lena Sandström och hennes familj byggde till en ny veranda när de byggde in den gamla för att få ett större kök. "Här firar vi alla högtider – man rymmer säkert upp emot 20 personer om man

Ett älskat extrarum som gör

BOSTAD

Ett hus med glasveranda får hjärtat att klappa snabbare på de flesta av oss. För Christina Falkengård är det mer än en passion. Hon har samlat 522 verandor i en bok.

– Det är en romantisk plats som gjord för fester och förtroliga samtal.

På en glasveranda kommer den svenska sommaren till sin rätt. Med sina spröjsade fönster, trasmattor och skira spetsgardiner passar den perfekt för midsommarfirande och kräftkalas. Den släpper in ljuset och grönskan, men skyddar mot kyla, regn och mygg.

– Det är något alldeles speciellt med stämningen på en glasveranda. Man är ute fast man är inne. Samtalen i sommarskymningen blir förtroliga, säger journalisten och författaren Christina Falkengård när hon sammanfattar vad

det är som gör att en glasveranda har en sådan speciell dragningskraft.

För henne började fascinationen i barndomen i mormors uterum. När hon i vuxen ålder sedan hamnade på en glasveranda en sen sommarnatt och hade just ett sådant speciellt samtal började hon fundera över verandornas historia. I sitt arbete på tidningen Land såg hon också ofta vackra exemplar.

– När jag gjorde ett reportage på gården Strånäset utanför Stugun i Jämtland

”Man är ute fast man är inne. Samtalen i sommarskymningen blir förtroliga.

blev jag fast. Här finns sex glasverandor – alla med olika användningsområden. Efter det såg jag glasverandor överallt och började samla på dem, säger hon.

Resultatet blev boken "522 unika glasverandor – drömma, bygga, leva", som hon har gett ut på eget förlag. Många av dem är bara med på bild, men nästan 150 verandaägare har hon pratat med. Alla har en unik historia om hur just deras hus fick sitt inglasade rum och hur de brukar använda utrymmet.

– För de flesta förlänger det säsongen när våren och kvällarna är kyliga. Ibland fungerar verandan som en ateljé, någon har den som matsal och en del älskar att ta dagens tupplur där. För vissa blir den mest en förvaringsplats.

Christina själv brukade själv använda sin glasveranda i huset i Sollentuna som extraskafferier för äpplen och julmat.

– Vi byggde till vår, den fanns inte på huset från början. Halva var ingla-

sad och halva var en öppen uteplats. Vi använde den året om – glöggkalasen i december var mysiga.

Hennes son tog över huset för ett år sedan och själv har Christina flyttat till Södermalm i Stockholm.

– Men jag har en stor inglasad hörnbalkong här som fungerar precis likadant!

Stephan Fickler, bebyggelseantikvarie och verksamhetsansvarig på Svenska byggnadsvårdsföreningen, berättar att glasverandorna ursprungligen var lite av skrytbyggen.

– De började byggas runt förra sekelskiftet, då 1800-talet övergick i 1900-tal och industrialiseringen hade gjort fabriksägare och grosshandlare nyrika.

Inflyttningen till städerna gjorde dem tätbefolkade och smutsiga – de sanitära lösningarna var undermåliga. Sommartid märktes stanken från

vill", säger hon.

FOTO: CLAUDIO BRESCIANI/TT

sommaren längre

utedass och pottor som tömdes rätt ut i rännstenen mer än annars.

– Det blev vanligt att välbeställda familjer skaffade sig sommarnöjen utanför staden, gärna i skärgården. Stora trähus med snickarglädje och glasverandor växer fram, säger Stephan Fickler.

– Man ville visa att man hade råd att hålla sig med ett utrymme enbart i syfte för middagar, punschdrickande eller kaffekalas.

Rummet var också ett perfekt ställe att sitta och spana på båtar som for förbi. Stephan Fickler är själv förtjust i verandorna.

– En glasveranda är lekfull och kravlös. Här finns ingen press på att inreda för mycket. Det är en plats som förknippas med fest, säger han.

Lena Sandström bor med sin familj i ett typiskt skärgårdshus. Det är byggt 1890 och ligger i Stockholms innerskä-

Stephan Fickler, byggnadsantikvarie och verksamhetsansvarig på Svenska byggnadsvårdsföreningen.

FOTO: SVENSKA BYGGNADSVÅRDSFÖRENINGEN

gård. På hennes veranda flödar ljuset in genom de spröjsade fönstren.

– Jag såg huset från vattnet första gången och blev förälskad. Några år senare var jag på jakt efter någonstans att bo och såg att huset var till salu. Det kändes som ödet och jag hade turen att kunna köpa det.

Så småningom flyttade hennes man Rikard in och familjen utökades med sönerna Isak och Morgan.

– Vi byggde om och ut det 2003. Den gamla glasverandan isolerades och integrerades i huset, berättar Lena.

De anlitate en arkitekt som hjälpte dem att få rätt stil på omgörningen och egentligen var allt färdigplanerat när Lena satt hos frissan och plockade upp en inredningstidning.

– Då såg jag ett hus som var så likt det här och som hade en veranda på sidan. När jag kom hem sa jag att vi måste rita om och få med en veranda!

Det är ett beslut som de aldrig har ångrat, och liknande erfarenhet har Christina Falkengård:

– Jag tror ingen ångrar en veranda. Och nästan ingen av dem jag har träffat har beklagat sig över fönsterputsningen.

Lisa Wallström/TT

Tips för dig med verandadrömmar

- Ska du bygga nytt? Fundera noga på placeringen. Titta hur solen vandrar.
- Var någonstans passar den på huset?
- Se upp så att taket inte blir för "tungt", tänk på att glas och snickerier ska samverka så att intrycket inte blir för mastigt.

- Finns det gamla fönster? Ersätt dem inte. Renovera i stället. De är ofta tillverkade av kärnvirke och bättre än nya. Källa: "522 unika glasverandor – drömma, bygga, leva" av Christina Falkengård. (TT)

"Jag såg huset från vattnet första gången och blev förälskad", säger Lena Sandström. FOTO: CLAUDIO BRESCIANI/TT

Glasverandorna slog igenom vid förra sekelskiftet, då välbeställda skaffade sig sommarnöjen. FOTO: CLAUDIO BRESCIANI/TT

Christina Falkengård, journalist och författare. FOTO: PRIVAT

Historia

- Verandorna började byggas i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet på de sommarböjerna som växte fram i skärgården dit välbeställda familjer flydde stadens smuts och larm.
- Precis som våra påkostade kök är en statusmarkör i dag, var glasverandorna det då. Att ha råd att

bygga ett rum som enbart användes för nöje var höjden av lyx. ● De lite mindre verandorna fungerade som en förfarstu som hindrade kyliga vindar att nå in i huset. Källor: "522 unika glasverandor – drömma, bygga, leva" av Christina Falkengård och Stephan Fickler. (TT)